

Samen door... **2022-2026** *... een terugblik*

Voorwoord

Beste raadsleden en inwoners van Tiel,

Onder het motto “Samen door...” hebben wij ons de afgelopen vier jaar ingezet voor de duurzame ontwikkeling van Tiel. Een aantrekkelijke gemeente, waar de Tiele-naren zelf, maar ook alle bezoekers zich prettig en veilig voelen. Een gemeente waar het voor iedereen goed wonen, werken en recreëren is.

Het einde van onze bestuursperiode nadert. We maken de balans op. De afgelopen vier jaar hebben we onze ambities weten om te zetten in concrete acties. Met elkaar zijn stappen gezet op het gebied van wonen, werken, leefbaarheid en vele andere zaken. Niet alles was eenvoudig, maar dankzij de inzet van de gemeenteraad, inwoners, ondernemers en maat-

schappelijke organisaties hebben we mooie resultaten bereikt.

Tiel is volop in ontwikkeling! En met onder andere de Toekomstvisie, de Schaal-sprong, de Visie Sociaal Domein en het Integraal Veiligheidsplan hebben we een stevige basis neergelegd voor de verdere ontwikkeling van Tiel.

Trots nemen wij u dan ook mee in de gebeurtenissen en ontwikkelingen van de afgelopen vier jaar en laten wij u zien waar Tiel naar toe groeit.

Want Tiel verandert — stap voor stap — in een stad die klaar is voor de toekomst.

Wij wensen u veel leesplezier!

Burgemeester en wethouders van Tiel

1. Leefomgeving

Openbare ruimte

We vinden het belangrijk dat álle inwoners zich thuis voelen in de wijk waar ze wonen. Dat lukt het beste wanneer burens elkaar omkijken en zich betrokken voelen bij de eigen straat, de buurt en de wijk. Samen met de inwoners maken we daarom wijkplannen. Zo krijgen we een beeld van wat er goed gaat, welke aandachtspunten er zijn en wat de wensen binnen de verschillende wijken zijn.

We zetten de kwaliteitsslag in de openbare ruimte voort. Dat betekent dat we investeren in schone straten, verzorgd openbaar groen en een opgeruimde buitenruimte, en we investeren in het onderhoud van de wegen en fietspaden.

De kwaliteitsslag in de openbare ruimte is in volle gang. We hebben een kleine veegwagen en een borstelwagen in gebruik genomen en afspraken gemaakt met organisatoren van evenementen over het voorkomen en verwijderen van (zwerf-)afval.

Met de inzet van veel vrijwilligers houden we Tiel netjes en schoon. Om deze inzet te coördineren hebben we voor de jaren 2024-2026 subsidie verleend aan Stichting Duurzaam Rivierenland en Stichting Tiel Tip Top.

Afvaldumpingen en –bijplaatsingen bij ondergrondse containers en in de openbare ruimte blijven een doorn in het oog. Naast het verbeteren van de informatievoorziening (in diverse talen), het opknappen van de containers en de ruimte daarom heen en het betrekken van de inwoners en bedrijven in de omgeving zijn we in september 2025 een pilot gestart. Hierbij worden de opruimkosten van afvaldumpingen en -bijplaatsingen verhaald op de vervuiler. Omdat veel afval wordt gedumpt wanneer het donker is, is in de Lindestraat een proef gaande met een lamp die gekoppeld is aan een bewegingsmelder.

We zijn op schema met het dagelijks onderhoud, de vervanging en het tegelijkertijd verduurzamen van de openbare verlichting. In Passewaaij en een groot deel van Tiel Noord is de verlichting inmiddels vervangen, als ook de oude, oranje lampen op de hoofdontsluitingswegen.

Dit heeft inmiddels geleid tot een flinke afname van storingen en energiebesparing. Ongeveer 30% van de verlichting is daarmee duurzaam geworden.

Met het project 'Tiel Speelt' zorgen we voor voldoende fijne speelplekken voor alle kinderen van 0-12 jaar. Inmiddels is het beheer en onderhoud van 40 van de 68 speeltuinen overgedragen aan de bewoners, en we verwachten dat dat er nog meer worden.

We hebben hard gewerkt aan het wegwerken van de achterstand in het wegenonderhoud. Veel hoofdwegen zijn voorzien van een nieuwe deklaag of zijn volledig gerenoveerd. Eind 2025 zijn we gestart met de reconstructie van de Nieuwe Tielseweg en het opknappen van de wijk Tiel-West, waarbij alle verbeteringen van riool, verlichting, wegen en groen in samenhang met elkaar worden opgepakt. Het eerste deel van de Nieuwe Tielseweg is gereed, de rest volgt.

Voor de zomer van 2024 zijn we gestart met de uitvoering van het Plan Tiel Fietsvriendelijk en inmiddels hebben we de betreffende fietspaden geïnspecteerd en acute knelpunten, zoals wortelopdruk (wortelgroei in de wegconstructie) opge-

lost. Er zijn en worden zelfs meer fietspaden hersteld, dan gepland.

De herinrichting van de Binnenstad is in volle gang. Het riool wordt vervangen, de bestrating vernieuwd en bakken met beplanting geplaatst. Ook worden bestaande fietsenrekken vervangen en de stallingsmogelijkheden bij winkels uitgebreid. Een groot aantal straten is inmiddels heringericht en het resultaat is goed zichtbaar.

We hebben al veel plantvakken gerenoveerd en aangeplant met voor insecten aantrekkelijke planten en struiken. Ook zijn maatregelen getroffen om de bermen bloemenrijker te laten ontwikkelen. Tiel ziet er steeds groener en mooier uit.

De beheersplannen zijn op orde en met de afronding van de wijkplannen voor Wadenoijen en Tiel Noord eind 2024 hebben we voor elke wijk een wijkplan opgesteld.

De St. Maartenskerk en de Ceciliakapel vormen al generaties lang een herkenbaar en geliefd onderdeel van onze stad. Ze dragen een rijke geschiedenis en hebben voor veel inwoners een grote emotionele waarde, mede door de vele huwelijken, herdenkingen en andere levensmomenten die hier hebben plaatsgevonden.

Eind 2024 heeft de gemeente deze gebouwen aangekocht. We zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid én kans om deze gebouwen een toekomst te geven die recht doet aan hun verleden én bijdraagt aan de maatschappelijke, culturele en ruimtelijke ontwikkeling van Tiel.

Een ander markant gebouw in het centrum van Tiel, de toren van de St. Maartenskerk, staat momenteel in de steigers. Dit om noodzakelijk onderhoud te verrichten en de toren voor de toekomst te behouden.

Verkeer, parkeren en mobiliteit

De gemeente Tiel ligt centraal, tussen de stedelijke gebieden van Arnhem, Nijmegen, Den Bosch en Utrecht. Het trein- en busstation in Tiel is van grote waarde voor de verbinding met andere stedelijke regio's. Samen zorgen weg, water en spoor voor een goede bereikbaarheid en dat willen we zo houden. Dat doen we in nauw overleg met de regiogemeenten en de provincie Gelderland.

In 2024 is het Actieplan Mobiliteit vastgesteld door de raad. Hiermee hebben we een concrete uitvoeringsagenda voor een veilig, bereikbaar, leefbaar en gastvrij Tiel. De maatregelen voor de herinrichting en/of uitbreiding van parkeerterreinen nemen we mee als onderdeel van het groot onderhoud van wegen en rioleringen (meekoppelkansen)

Om onze schoolgaande jeugd te beschermen in het verkeer hebben we de verkeersveiligheid van de schoolomgeving aan de Gasthuislingelaan (SBO De Wissel) en de Dreef/Van Borsselestraat (Dalton-school De Waaijer Wadenoijen) verbeterd. Dit hebben we gedaan in overleg met de schoolbesturen, de ouders en de omgeving. Ook zijn er tijdelijke maatregelen getroffen op de Papesteeg voor de schoolthuisroute van en naar de Montessorischool. De herinrichting van de schoolzone van de Prins Mauritschool in Tiel-West wordt meegenomen in het wijk brede revitalise-

ringsproject Tiel-West. Met de renovatie van rotondes in de Nieuwe Tielseweg en Papesteeg is de doorstroming en met name ook de fietsveiligheid verhoogd.

De parkeertarieven zijn niet verhoogd. We hebben een nieuwe parkeerbalans opgesteld voor de binnenstad en omgeving, waarbij rekening is gehouden met toekomstige ontwikkelingen in dit gebied. Verder hebben we ons vergunningsstelsel geactualiseerd en vereenvoudigd, zijn de parkeersystemen op de parkeerterreinen Oude Haven en Poort van Santwijck en van de parkeergarage aangepast en zijn de parkeerautomaten op straat geschikt gemaakt voor kentekenparkeren.

Samen met de gemeente Neder-Betuwe hebben we in het kader van de 'Gastvrije Waaldijk' een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar een fiets- en wandelvriendelijke verbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal. We zetten ons nu samen in om de voorkeursverbinding uiteindelijk ook te realiseren.

We hebben ons ingezet en blijven dit doen, voor het verbeteren van de bereikbaarheid van Tiel per spoor, waaronder het door-trekken van de directe treinverbinding Tiel-Arnhem tot aan Geldermalsen, de realisatie van een nieuwe treinstation nabij Medel en de elektrificatie van het traject Tiel-Elst. Hierover zijn we in gesprek met Regio Rivierenland, de Groene Metropool Regio en de provincie Gelderland. In de positionpaper Spoor Regio Rivierenland hebben we de doelen beschreven voor verbetering van de bereikbaarheid van Tiel en de Regio via het spoor. De uitwerking hiervan is opgenomen in het Uitvoeringsplan Mobiliteit van de Regio.

De aanpassing van knooppunt Deil en verbreding van het aansluitende deel op de A15 tot de afslag Meteren maakt op ons verzoek integraal onderdeel uit van het project voor verbreding van de A2 tussen

Deil en Vught. Helaas heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat in 2024 de voorbereiding voor dit project 'on hold' gezet. Regio Rivierenland heeft - in samenspraak met (economisch) belanghebbenden – nu een plan van aanpak opgesteld voor de lobby om de A15 tussen knooppunt Deil en Echteld alsnog te verbreden.

In het kader van het regionale Uitvoeringsplan bij de Mobiliteitsagenda 2023-2026 hebben we een voorstel uitgewerkt voor de aanleg van een snelle fietsroute Zaltbommel-Geldermalsen-Tiel-Kesteren-Buren. De provincie Gelderland en het ministerie hebben echter aangegeven hierin niet te investeren. Daarom verkennen we momenteel samen met de Regio Rivierenland alternatieve mogelijkheden.

Het voetveer tussen Wamel en Tiel is een belangrijke verbinding voor de schoolgaande jeugd, voor werknemers en voor recreanten. In regionaal en provinciaal verband hebben we ons daarom ingezet voor het behoud van de provinciale bijdrage aan de exploitatie van de Gelderse veren. De Provincie heeft echter

anders besloten en de financiële ondersteuning vanaf vaarseizoen 2025 vermindert. Om de gevolgen hiervan gezamenlijk op te vangen zijn we in overleg met de gemeente West Maas en Waal over de verhoging van hun financiële bijdrage aan de exploitatie van het voetveer.

De aanleg van de Rondweg Passewaaij is een integraal onderdeel van de buurten 9, 10 en 11 van Passewaaij. De realisatie van de rondweg is gepland parallel aan de woningbouw in de eerste fase. De raad heeft in juli 2025 het gebiedsprogramma voor Passewaaij 9, 10 en 11 vastgesteld. De uitwerking van de eerste fase naar een stedenbouwkundig plan is in volle gang en ook al gedeeld tijdens een bewonersbijeenkomst op 25 november 2025.

We hebben een haalbaarheidsonderzoek naar de Westelijke ontsluitingsroute uitgevoerd. Op basis hiervan heeft de Raad eind 2024 zijn voorkeur uitgesproken voor een nieuwe weg langs de Ophemertsestraat. Om dit mogelijk te maken sparen we niet alleen, maar zetten we ook actief in op externe financiering. Daarover zijn in we in gesprek met de gemeente West Betuwe, de provincie Gelderland en het Rijk.

2. Vitale stad

Wonen en ruimtelijke ordening

We mikken op groei: 50.000 inwoners in 2040. Iedere Tielenaar verdient een geschikte woning. Daarom streven we naar een goede balans tussen huur- en koopwoningen. In alle prijssegmenten willen we voldoende woningen beschikbaar hebben, zodat mensen in een huis kunnen wonen dat past bij hun inkomen. Ook onze jongeren moeten hun eerste eigen plekje in Tiel kunnen vinden.

Met het aantal inwoners neemt ook de behoefte aan winkels, scholen en sport- en culturele voorzieningen toe. Een vitale stad is een diverse stad. Het is belangrijk dat de diversiteit van onze stad wordt vergroot. We hebben prima voorzieningen in Tiel en we willen ze in de toekomst betaalbaar houden. Dat lukt het beste wanneer we meer hogere inkomensgroepen aan de stad weten te binden. Dit vraagt om de bouw van extra koopwoningen in het middelhoge en hoge segment.

Kwetsbare mensen bieden we mogelijkheden voor begeleid en beschermd wonen. We zijn er als gemeente ook voor vluchtelingen of nieuwe Tielenaren en zorgen voor

voldoende huisvesting voor Oekraïners en statushouders.

De huisvesting van arbeidsmigranten willen we meer groeperen, met oog voor de draagkracht van de omgeving. We kunnen dit wellicht combineren met tijdelijke huisvesting van andere woningzoekenden, zoals starters en spoedzoekers. Dit doen we in overleg met omwonenden, bedrijven en de regio. Voorwaarde is dat de huidige woningen waarin arbeidsmigranten zijn gehuisvest, terugkomen op de reguliere woningmarkt.

De afgelopen maanden hebben we gewerkt aan de actualisatie van de Toekomstvisie van Tiel en het project de Schaalsprong. Bij dit proces hebben we onder andere inwoners en experts betrokken. De omgevingsvisie (ruimtelijk beeld) en de investeringsagenda (financiën) zijn hiervan de uitwerkingen. Deze drieluik geeft richting aan de ambitieuze stap richting een toekomstbestendig Tiel.

We willen het aantal woningen uitbreiden en de sociale woningvoorraad op peil houden, dit om te groeien naar 50.000 inwoners. Het credo is dan ook: bouwen, bouwen, bouwen.

En er wordt veel gebouwd in Tiel, onder andere in Veilingkwartier, Teisterbantlaan en Linge-hoven, in Passewaaij en in de binnenstad. In de Woondeal Rivierenland 2022-2030 zijn de belangrijke woningbouwprojecten Veilingkwartier, Linge-hoven en Passewaaij aangewezen als sleutelprojecten.

Met de Woonvisie sturen we op meer gedifferentieerde woonwijken, met een goede balans tussen huur- en koopwoningen. De ontwikkeling van de Balije 9 maakt onderdeel uit van het realiseren van deze ambities.

Met de ondersteuning van een rijkssubsidie en door te investeren in de openbare ruimte maken we daar de bouw van 36 woningen mogelijk. Stichting Kleurrijk Wonen is inmiddels gestart met de bouw.

Door de netcongestie is de energielevering een onzekere en risicovolle factor geworden voor de woningbouwontwikkeling. We zijn hierover in gesprek met betrokken partijen zoals Liander en Tennet. Voor het Veilingkwartier zijn afspraken gemaakt met Liander en is de levering van energie geborgd.

In maart 2024 is de nieuwe verordening Starterslening vastgesteld en zijn er 25 leningen verstrekt. De raad heeft in 2025 bij de begrotingsbehandeling opnieuw middelen beschikbaar gesteld, waarmee de starterlening sinds januari van dit jaar weer beschikbaar is.

Voor de huisvesting van internationale medewerkers hebben we het Convenant Huisvesting Internationale Werknemers Regio Rivierenland ondertekend en een lokaal Uitvoeringskader vastgesteld.

Ook nemen we onze verantwoordelijkheid in het opvangen van vluchtelingen en statushouders. We vangen in Tiel momenteel op drie locaties Oekraïense vluchtelingen op. In het Van der Valk hotel worden asielzoekers gehuisvest.

In het project Anders Wonen zijn 6 woonunits en 1 zorgunit gerealiseerd. Deze woonunits zijn bestemd voor kwetsbare mensen. De eerste bewoners worden in april van dit jaar verwacht. Ook verwachten we dan te kunnen beginnen met de aanleg van Park Lingerijck. Dit doen we samen met Stichting Park Lingerijck.

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met de Omgevingswet bundelt de overheid de regels voor ruimtelijke projecten en is er één digitaal Omgevingsloket voor informatie en aanvragen. Via het Digitaal Stelsel Omgevingswet(DSO) wisselen overheden informatie uit met het Omgevingsloket. De implementatie loopt voorspoedig.

Binnenstadseconomie en bedrijventerreinen

De aantrekkingskracht van onze binnenstad willen we vergroten. We streven naar een compact en gezellig centrum, volop vertrouwde winkelformules, waartussen ook frisse formules en startende ondernemers zich snel thuis voelen. Voor creatieve initiatieven die kleur geven aan de stad maken we graag ruimte.

Het hart van onze stad is dé plaats om elkaar te ontmoeten. In het centrum zorgen horeca, de weekmarkt en de vele evenementen voor vertier en vermaak. Ook de schouwburg en de winkels trekken mensen van buiten naar Tiel.

Door onze centrale ligging aan het snelwegennetwerk en dankzij onze havens zijn we een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers. Dat uit zich in een sterke economische groei op de bedrijventerreinen. In samenwerking met de regio Rivierenland versterken we de speerpuntsectoren van onze regionale economie.

Het midden- en kleinbedrijf is de drijvende kracht achter onze lokale economie en levert veel werkgelegenheid op. Samen met onze ondernemers zorgen we voor een aantrekkelijk vestigings- en investeringsklimaat. De uitdagingen op

de arbeidsmarkt zijn een gezamenlijke zorg. Als centrumgemeente in onze regio willen we scholing in de volle breedte versterken. We vinden het belangrijk dat vertegenwoordigers van overheid, ondernemers, onderwijs, onderzoek en omgeving elkaar blijven ontmoeten. Dat stimuleert innovatie.

De herinrichting van de binnenstad is volop te zien. Mooie nieuwe straatinrichting met minder plek voor auto's en veel meer groen. Om Tiel nog groener te maken hebben we gebruik gemaakt van de kennis en het enthousiasme van de mensen achter de Vlindertuin. Zij hebben meegedacht over het ontwerp en geholpen bij de aanleg van geveltuinen en plantvakken.

De reacties van buurtbewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden zijn positief. Sinds januari 2025 is de binnenstad autoluw.

De transformatiesubsidie is in 2024 geactualiseerd. Inmiddels hebben vier ondernemers hiervan gebruik gemaakt en met deze bijdrage hun onderneming verplaatst naar het kernwinkelgebied.

We zijn in gesprek gegaan met de vier coffeeshophouders om de coffeeshops uit het centrum te verplaatsen. In 2024 is met hen overeenstemming bereikt over een samenwerkingsovereenkomst en inmiddels bereiden de coffeeshophouders een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor.

Mede met onze bijdrage in het Regionaal Stimuleringsfonds hebben vele mooie projecten in de regio een bijdrage gekregen. Aan dertien projecten is een bijdrage toegekend waaronder een bijdrage aan het Flipje- en Streekmuseum voor het presenteren van het aangrijpende verhaal van het Rivierengebied tijdens de tweede wereldoorlog.

Behalve voor deze presentatie zijn de afgelopen periode leegstaande (winkel)panden ook tijdelijk gebruikt als broedplaats voor ondernemers of als wisselwinkel.

In onze gesprekken met vele externe partijen onderzoeken we continu of er mogelijkheden zijn om de aantrekkelijkheid van de stad te vergroten. Dit blijven we doen. Zo dragen de Stadsfabriek en

Centrum XL met hun activiteiten bij aan het aantrekkelijk maken van de gemeente Tiel.

Na de ontwikkeling van bedrijvenpark Medel I is in 2023 gestart met de verkoop van zeven nieuwe kavels op Medel Afronding. Voor de benodigde stroomvoorziening is een zelfstandig energienetwerk aangelegd. Eind 2025 zijn alle kavels verkocht en opgeleverd, wat heeft geleid tot een mooie winstuitkering voor de gemeente Tiel.

Voor twee grotere kavels, samen goed voor 10 hectare, heeft het college eind 2025 een Omgevingsplan in procedure gebracht. Zodra dit plan definitief is, worden de kavels bouwrijp gemaakt en start de verkoop. Vanuit de markt is nu al duidelijk dat er veel belangstelling voor is.

In Tiel liggen 3 havens, de Containerterminal, de Industriehaven en de Waalhaven. Eind 2025 hebben we het actieplan Havens vastgesteld. Met dit plan versterken we de logistieke positie van Tiel, verbeteren we beheer en onderhoud, en benutten we kansen voor economie, recreatie en toerisme. Zo bouwen we samen aan een aantrekkelijke, duurzame en goed bereikbare stad aan de Waal.

Cultuur, cultuurhistorie, recreatie en toerisme, evenementen en citymarketing

Tiel heeft een rijke geschiedenis, vanaf het Romeinse verleden tot aan het heden. Onze monumenten en de verhalen die erbij horen over onze stad en haar bevolking koesteren we. Het Flipje en Streekmuseum zorgt ervoor dat we die verhalen levend houden voor onze inwoners en voor toekomstige generaties. De cultuurhistorische waarden en objecten willen we behouden voor de toekomst, want de geschiedenis levert een belangrijke bijdrage aan onze identiteit.

We zijn trots op het cultureel aanbod in onze stad. Met het brede aanbod van het Cultuur Bedrijf Tiel (Agnietenhof en Zinder) verrassen we inwoners en lokken we bezoekers naar onze stad. Het brede aanbod vinden we belangrijk en willen we behouden. Daarnaast willen we dat ál onze inwoners gebruik kunnen maken van ons cultureel aanbod.

We willen een gastvrije stad zijn, waar Tielenaren maar ook mensen van buiten Tiel graag verblijven. Daarom gaan we zorgvuldig om met onze historische binnenstad, de Waal en de uiterwaarden, onze mooie Waalkade en unieke evenementen als het Fruitcorso en Appelpop.

We hebben een aantrekkelijk buitengebied. Er zijn de uiterwaarden en mooie vergezichten over de rivier de Waal, over (fruit) boomgaarden en over weilanden. Dit buitengebied draagt bij aan de vitaliteit van onze stad, door te zorgen voor rust, ontspanning en recreatie.

Op het gebied van cultuur en erfgoed hebben we grote stappen en zetten we Tiel op de kaart.

Op het gebied van cultuur en erfgoed hebben we Tiel op de kaart gezet. Landelijk (en internationaal) hebben we aandacht gekregen voor de opgravingen bij Bleekveld en de Zonnekalender in Medel.

Bij deze opgravingen in 2016 ontdekten archeologen meer dan een miljoen objecten die een adembenemend verhaal vertellen. Van steentijdboeren die vier graansoorten verbouwden en wilde appels droogden, tot een 4000 jaar oud heiligdom met de enige bekende zonnekalender uit de Bronstijd in Nederland. Van 21 juni 2025 tot en met 21 juni

2026 vieren we dan ook dat 6000 jaar geleden de eerste boeren zich permanent vestigden in Tiel.

Evenementen zijn belangrijk voor Tiel. Om een goede balans te vinden tussen de ambitie van de gemeenten als evenementenstad, het bedrijfsbelang van de organisatoren, de leefbaarheid voor inwoners en de veiligheid tijdens evenementen hebben we de 'spelregels' vastgelegd in het Uitvoeringskader Evenementen Tiel.

We vinden het belangrijk dat zowel bezoekers als inwoners en omwonenden veel plezier kunnen blijven beleven aan het Fruitcorso en Appelpop. Daarom heeft de gemeenteraad hiervoor de afgelopen jaren extra middelen vrijgemaakt.

Om de culturele voorzieningen toegankelijk en interessant te maken is in 2025 de Cultuurnota vastgesteld.

Zinder vierde in 2023 het vijfjarig jubileum. Met een groot aanbod van muzieklessen en cursussen dans, theater, musical, beeldende kunst en kunstgeschiedenis trekt Zinder veel bezoekers.

Bijna 1.600 leerlingen van zestien basisscholen krijgen Kunst in de Klas (KiK) aangeboden.

Met een fantastisch theaterprogramma hebben we in het seizoen 2023-2024 een record aantal van 78.000 bezoekers bereikt. Ook het nieuwe theaterseizoen kent een aantrekkelijk programma.

Dit voorjaar gaat een 23 meter hoge 3D-muurschildering vol bloemen de toneeltoren van de schouwburg Agnietenhof opfleuren. De inwoners van Tiel hebben met een overgrote meerderheid aan stemmen gekozen voor het ontwerp "De Tielse geschiedenis in het groen."

Helaas is er nog geen bioscoop in Tiel, maar we blijven ons hiervoor inzetten.

In januari 2026 is het vijfde onderdeel van de herinrichting van het Flipje- en Streek-

museum geopend. Het gaat hier om een presentatie van het hedendaagse Tiel en de benaming is dan ook 'Wij zijn Tiel'. Hiermee is herinrichting met de vijf verhaallijnen 'Prehistorie en Oudheid', 'Het ontstaan van Tiel', 'Fruittestad Tiel', 'de Tweede Wereldoorlog' en 'Wij zijn Tiel' voltooid.

Het Tweede Wereldoorlog informatie-centrum in het Flipje- en Streekmuseum is geopend. Ook zijn in 2024 de Tielse wandelroute en de regionale fietsroute, die aansluiten op de internationale Liberation Route Europe, geopend. Hiermee is Rivierenland onderdeel geworden van de route die loopt van Londen via Nijmegen en Arnhem naar Berlijn.

Samen met de bordenroute 'Met Pen en Penseel' en de fietsroute Tiel-Buren hebben we hiermee het toeristische aanbod van Tiel verder uitgebreid. Tiel is een fijne gemeente om te wonen, te werken en te bezoeken. Tiel heeft veel te bieden

De afgelopen jaren hebben we veel gedaan om de aantrekkelijkheid van Tiel te versterken. Want Tiel is een fijne gemeente om te wonen, te werken en te bezoeken. En Tiel heeft veel te bieden. We vinden het belangrijk om Tiel bij een nóg groter publiek bekend te maken. Daarom hebben we in 2023 samen met Hart van Tiel en Ondernemers Coöperatie Tiel de Stichting Stadpromotie opgericht.

Ook hebben we waardering voor mensen die Tiel op een bijzondere en positieve manier op de kaart zetten. Sinds 2025 reiken we daarom tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst de Toffe Peer award uit. In

2025 mocht Hermijntje Drenth de award in ontvangst nemen voor haar gouden olympische medaille met een 'Tiels' randje. En de tweede award ging naar de organisatoren van het Dickens Festival, een festival dat jaarlijks veel bezoekers naar Tiel trekt.

Klimaat, duurzaamheid en energie

Om Tiel een duurzame toekomst te geven omarmen we de 17 wereldwijde duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

- het terugdringen van armoede en ongelijkheid,
- het stimuleren van duurzame productie en consumptie
- het werken aan een leefbare en veilige leefomgeving
- het stimuleren van duurzame energie.

We gaan de gebouwde omgeving verduur-zamen. Klimaatadaptatie staat centraal: het tegengaan van hittestress, ecologisch beheer van de openbare ruimte, het zoveel mogelijk vergroenen van onze woon- en leefomgeving, het opwekken van duurzame energie, hergebruik van materialen en een goed waterbeheer (opvang klimaatbuien en omgaan met droge periodes). Het zijn belangrijke zaken, waar we ons graag voor inzetten.

Er is veel te doen op het gebied van klimaat, warmte, het energiesysteem en de economie. In juni 2025 is daarom het Actieplan Duurzaam Tiel 2025-2027 vastgesteld. In het actieplan staan vijf hoofdsporen: energietransitie, klimaatadaptatie, warmtetransitie, energiebesparing en circulaire economie. Per spoor geven we aan hoe wij de komende jaren de gemeente klaar willen maken voor de toekomst.

Het project EnergieVitaal weet dankzij hun aanpak wijkbewoners actief te betrekken. Dat zorgt voor vertrouwen en maakt het mogelijk om, wat veel organisaties niet lukt, daadwerkelijk bij mensen binnen te komen en energiemaatregelen te bespreken en/of uit te voeren. De afgelopen jaren zijn door de aanpak van EnergieVitaal bij meer dan 1000 huishoudens in energiearmoede één of twee middelgrote energiemaatregelen uitgevoerd, zoals het vervangen van witgoed, het waterzijdig inregelen van de cv-installatie en/of maatregelen via de klusbus. Ook vinden er coachingsgesprekken over energiebesparing plaats. Tot eind 2026 gaat EnergieVitaal door met deze acties.

Onze inwoners weten de weg naar het Energieloket Rivierenland steeds beter te vinden voor het ophalen van informatie over het verduurzamen van hun woning. Via dit loket verstrekken we isolatiesubsidies.

Voor bedrijven is het Duurzaam Ondernemers Energieteam geopend. Hier kunnen ondernemers terecht voor advies over de verduurzaming van hun panden en activiteiten. Op Medel is de eerste clean Energy-hub van Nederland geopend. Daarmee zet Tiel zich goed op de kaart.

Eind 2024 is het beleidskader Duurzame elektriciteitsproductie en -opslag (DEPO) opgesteld. Met dit beleidskader biedt de gemeente initiatiefnemers een kader onder welke voorwaarden de gemeente meewerkt aan initiatieven voor zonneparken en windenergie, kleine windturbines en andersoortige grondgebonden toepassingen van zonnepanelen in het buitengebied en op bedrijventerreinen.

Ook hebben beleidsregels opgesteld voor zonnepanelen op en bij monumenten.

Bij de uitvoering van ruimtelijke en infrastructuurlele projecten worden klimaat-adaptieve maatregelen getroffen. Dit

helpt bij het voorkomen van wateroverlast en hittestress. Ook onderzoeken we de aanwezige flora en fauna in het gebied. In het ontwerp van de woningen en de inrichting van openbare ruimte zetten we in op het behouden en versterken van de ecologische waarden.

In 20250 moet Nederland aardgasvrij zijn, dus ook Tiel. In het kader van het Warmteprogramma onderzoeken we daarom met een aantal partijen of een warmtenet een kansrijke duurzaam alternatief voor aardgas is. Daarbij worden ook de inwoners betrokken.

3. Mens en samenleving

Zorg, participatie en zelfredzaamheid

We willen dat in Tiel iedereen mee kan doen in en aan onze samenleving. De eigen verantwoordelijkheid en de eigen mogelijkheden van mensen zijn voor ons daarbij het startpunt. Alles begint bij de vraag van de inwoner, waarna we ondersteuning zo dichtbij als mogelijk organiseren. We zetten in op preventie en bieden gerichte hulp aan inwoners die het niet op eigen kracht kunnen. En we houden het financieel beheersbaar.

We hebben een goede sociale basis nodig, die kwetsbare inwoners activeert en minder afhankelijk maakt van ondersteuning vanuit de gemeente. Dat kunnen we niet alleen, dat doen we samen met inwoners, verenigingen, stichtingen, ondernemers en andere partners. Samen kunnen we onze fijne leefomgeving behouden. Samen kunnen we er voor elkaar zijn.

Samen met de huisartsen in Tiel werken we aan preventie, (vroeg)signalering en een gezonde leefstijl. Dit doen we door gezamenlijk te werken aan een sterkere verbinding tussen zorg en het sociaal domein. In december 2024 hebben we

hiervoor met de huisartsen een nieuw convenant getekend. Dit convenant loopt tot 2030. Jaarlijks stellen we samen met de huisartsen een actieplan op om duurzame en integrale zorg en ondersteuning voor de meer kwetsbare inwoners te realiseren.

De Sociale Poort is ingericht en werkt nu als centrale toegang tot hulp en ondersteuning in het sociaal domein. Dit maakt het voor inwoners makkelijker om passende hulp te vinden. De Sociale Poort zal zich de komende jaren blijven ontwikkelen. Landelijke ontwikkelingen vragen onder andere om aanpassing van de sociale teams en verder versterking van de sociale basis in de wijken.

Samen met onze partners investeren we in de sociale basis en eerstelijnszorg. Met subsidies maken we het voor Tielse verenigingen en organisaties mogelijk om laagdrempelige en preventieve ondersteuning te kunnen bieden.

Zo zijn er cultuursensitieve ontmoetingsplekken - zogenaamde 'huiskamers' - speciaal voor ouderen met (beginnende) dementie en een migratieachtergrond gecreëerd. Studenten van ROC Rivor leveren hieraan een actieve bijdrage door hier via hun stage mee te draaien in de begeleiding van deze huiskamers.

Andere voorbeelden van een manier om voorzieningen in de sociale basis en eerstelijns zorg te versterken zijn de pilots

‘Kind aan huis’ en ‘Aanpak echtscheidingsproblematiek’.

Gemeente Tiel is aanjager van het Armoedepact en in dat kader hebben we diverse bijeenkomsten gericht op armoede in combinatie met, energiearmoede, basisvaardigheden, voorzieningen en gezondheid georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten worden inwoners geïnformeerd over beschikbare fondsen en voorzieningen in Tiel.

Samen met Dokters van de Wereld hebben we de Mondzorgkarvaan georganiseerd, waar mensen met urgente mondzorgbehoeften kosteloos werden geholpen.

Het inkooptraject van Wmo en Jeugd is afgerond, waardoor we grip hebben op de kosten en de continuïteit van de zorg is geborgd. Binnen de regio monitoren we de resultaten van de nieuwe inkoopstrategie.

Tiel doet al jaren mee aan het landelijk actieprogramma “Eén tegen Eenzaamheid”. In dat kader organiseren we jaarlijks de ‘Kom Erbij Week’. Een week waarin ontmoeting en sociaal contact centraal staan. Gedurende deze week vinden diverse activiteiten plaats, zoals sport- en beweegmomenten, creatieve workshops, gezamenlijke koffiemomenten en maal-

tijden. Daarnaast heeft Zinder, in samenwerking met de gemeente in de zomer van 2025 een Zomerschool voor senioren georganiseerd. Tielse senioren van 55 jaar en ouder konden deelnemen aan een gevarieerd programma met workshops en activiteiten op verschillende locaties in Tiel.

Ook vond in 2025 voor het eerst de Verjaardagsmarkt voor senioren plaats. Deze activiteit, georganiseerd door Mozaïek Welzijn, werd bezocht door bijna veertig 75-jarigen uit de gemeente Tiel. Tijdens dit informele samenzijn kregen senioren informatie over het ondersteuningsaanbod in Tiel.

Jaarlijks organiseren we verschillende activiteiten rond Coming Out Day. We hebben een nieuwe regenboogagenda opgesteld, we zijn bezig met een Lokale Inclusie Agenda en met het opstellen van antidiscriminatiebeleid.

Inburgeraars ontvangen ondersteuning die nodig is om te integreren in de Tielse samenleving op het vlak wonen, werk, onderwijs en welzijn. Hierin werken we samen met de vijf gemeenten in Rivierenland. Recentelijk heeft er in de gemeente Tiel een nieuwe aanbesteding plaats gevonden voor de praktisch begeleiding.

Er is specifiek aandacht voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. “Tielse Maatjes” koppelt vrijwilligers aan psychisch kwetsbare inwoners om samen gezellige, alledaagse dingen te doen. Sinds december 2024 is de inloopvoorziening van Ixta Noa geopend. Inwoners kunnen hier binnenlopen om in gesprek te gaan over psychische kwetsbaarheid. Ook zijn we aangesloten bij de regionale campagne ‘Hoe is het?’ om bewustwording te creëren rondom mentale gezondheid.

Samen met Alzheimer Nederland en andere partners werken we aan de ontwikkeling van een dementievriendelijke gemeente. In april 2025 mochten we het certificaat “Dementievriendelijke gemeente” in ontvangst nemen. De afgelopen periode hebben we voor mensen met dementie en hun omgeving diverse bijeenkomsten georganiseerd, waaronder sinds 2024 de Onvergetelijke Kookclub.

Om de ondersteuning van inwoners met dementie en hun naasten verder te versterken wordt de komende jaren gewerkt met een nieuwe agenda. Een van de speerpunten daarvan is het onderzoeken van het toegankelijk maken van bestaand aanbod voor mensen met dementie.

Verder hebben we vanaf 2023 de individuele inkomenstoeslag verhoogd naar 40% van de bijstandsnorm. En het Mantelzorgcompliment is verhoogd naar € 125,- per jaar.

Sport, gezondheid en bewegen

We willen dat zoveel mogelijk Tiele-naren gezond zijn. Sport en bewegen draagt daaraan bij. Voor kinderen levert fysieke inspanning ook een bijdrage aan de sociale ontwikkeling en de persoonsvorming. Bij ouderen ondersteunt sport en bewegen een vitaal en sociaal leven.

We streven naar een divers en laagdrempelig aanbod van sport- en beweegmogelijkheden voor iedereen. Belangrijk is dat het sportaanbod aansluit bij de behoeften van de inwoners.

Bewegen en sporten in de openbare ruimte is in opkomst. Fietsen, wandelen en bootcamps stijgen in populariteit. De openbare ruimte kan daarom gezien worden als de grootste sportaccommodatie die de gemeente Tiel rijk is.

Sporten en voldoende beweging voor onze inwoners vinden we belangrijk. Daarom is op 1 januari 2024 het nieuwe Beweegteam “Tiel beweegt” van start gegaan. In het Beweegteam werken o.a. buurtsportcoaches die samenwerken met o.a. de GGD, het Eerstelijns Centrum Tiel en sportverenigingen en zich inzetten voor het verminderen van beweegarmoede en het bevorderen van een gezonde levensstijl.

In 2025 hebben we de inzet van het team van buurtsportcoaches uitgebreid.

Daarnaast ondersteunen we lokale initiatieven via het Sportakkoord en lokale sportsubsidies. Om het lokale verenigingsleven te ondersteunen hebben we aan in totaal 18 verenigingen met eigen vastgoed subsidie gegeven voor betaling van de onroerendezaakbelasting (OZB).

We zorgen ervoor dat onze sportparken veilig, goed onderhouden en optimaal bespeelbaar blijven. De noodzakelijke veldrenovaties zijn uitgevoerd volgens het meerjarenonderhoudsplan, de meeste natuurgrasvelden zijn inmiddels voorzien van automatische beregening en één natuurgrasveld is omgezet naar een kunstgrasveld. We hebben de samenwerking met Avri en Bron voor het beheer

en (groot) onderhoud op de sportparken continu opgezocht en geborgd.

Ook geven we met de bouw van een nieuwe sporthal tegenover de nieuwbouw van het Beroepscollege niet alleen invulling aan de benodigde huisvesting voor bewegingsonderwijs voor het Lingecollege, maar wordt het tekort aan zaalruimte voor onze sportverenigingen opgelost.

We vinden zwemvaardigheid belangrijk voor de gezondheid en veiligheid van kinderen en stimuleren daarom ook het schoolzwemmen. Zo gaan alle kinderen in groep 3 en 4 van basisschool Floriant tegenwoordig wekelijks met de bus naar het Tielse zwembad Waalslag. Dankzij de bijdrage van de gemeente kost zowel het zwemmen als de busreis de school en de ouders niets.

In 2022 hebben we een 0-meting uitgevoerd om o.a. ervaren belemmeringen in beeld te brengen (startpunt). Dit heeft ons geholpen om richtinggevende keuzes te maken, zoals het verlengen van de samenwerking met het Jeugdfonds Sport en Cultuur om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen een financiële tegemoetkoming te geven zodat ze sport en cultuur kunnen beoefenen.

De afspraken met het Jeugdfonds Sport en Cultuur zijn vanaf 2023 uitgebreid met zwemafspraken. Kinderen vanaf 6 krijgen een hogere tegemoetkoming zodat zij zwemonderwijs voor het A&B diploma kunnen volgen met een diplomagarantie. We hebben de afgelopen jaren ook de middelen voor het Volwassenfonds Sport en Cultuur verhoogd

Om het sportaanbod en de behoefte van inwoners en maatschappelijke sportorganisaties in balans te houden, blijven we monitoren.

Het Urban Sportpark wat momenteel gerealiseerd wordt, geeft gehoor aan de oproep van jongeren in Tiel.

Vanuit het project 'Aanstormend Talent' sporten kwetsbare jongeren uit Tiel West ieder zondag onder begeleiding van een sportcoach. Waar nodig verwijst deze sportcoach de jongeren ook door naar het jongerenwerk.

We hebben geïnvesteerd in de samenwerking met andere gemeenten uit de zorgregio en zorgpartijen om de doelen

uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) te realiseren. We richten ons daarbij onder andere op de implementatie van de ketenaanpakken Welzijn op Recept, Valpreventie, Kansrijke Start, de aanpak van overgewicht en obesitas bij kinderen (Kind naar Gezonder Gewicht) en de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) voor volwassenen.

In maart 2025 is het Uitvoeringsplan Rookvrije generatie 2025-2026 vastgesteld. Onderdeel van dit plan is dat er extra wordt ingezet op het voorkomen van en stoppen met vaperen onder kinderen en jongeren. Zo krijgen leerlingen uit groep 6, 7 en 8 van het primair onderwijs voorlichting over vaperen gericht op preventie en weerbaarheid. Ook zijn er ouderbijeenkomsten georganiseerd waarin ouders handvatten krijgen met hun kind in gesprek te gaan. In 2026 wordt deze voorlichting uitgebreid naar het voortgezet onderwijs. Daarnaast zijn alle speelplekken in de gemeente en de stadhuiscampus rookvrije zones geworden. Ook sluit Gemeente Tiel aan bij landelijke campagnes en regionale initiatieven over roken en vaperen en deelt regelmatig berichten via TielAktueel en social media om inwoners te informeren en bewustwording te vergroten.

Zo zorgen we voor een samenhangend pakket van maatregelen op het gebied van roken, gezond gewicht en psychisch welbevinden.

Jeugd en onderwijs

Elk kind verdient de best mogelijke start in het leven én een optimale kans op een mooie toekomst. De eerste 1000 dagen van een kinderen zijn daarvoor cruciaal – als we daaraan een bijdrage kunnen leveren zullen we niet aarzelen.

Goed en volwaardig onderwijs is belangrijk voor de toekomst van onze kinderen. Op het gebied van onderwijshuisvesting staat de gemeente voor een enorme uitdaging. Na de voortvarende aanpak van de MAVO, het Technasium op de Heiligenstraat en het RSG Linge-college locatie Teisterbaan, staan de komende jaren grote investeringen in andere schoolgebouwen op de rol. Soms is verbouw voldoende, soms is volledige renovatie of zelfs nieuwbouw noodzakelijk.

17% van alle Tielenaars is laaggeletterd. Zij hebben grote moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Een computer of smartphone gebruiken gaat ze vaak slecht af. Het belemmert hun functioneren in de Nederlandse maatschappij en op de arbeidsmarkt en leidt tot kosten voor de samenleving. Ons streven is om het aantal laaggeletterden in Tiel aanzienlijk terug te dringen.

Op veel terreinen vinden intensieve samenwerkingen plaats met lokale organisaties en initiatieven om onze jeugd een

goede start te kunnen bieden. Dat begint al vanaf het moment dat de kinderen worden geboren, de zogenoemde 0-1000 dagen aanpak. In 2023 zijn er diverse interventies en activiteiten opgezet om jonge (aanstaande) ouders te versterken en kwetsbare gezinnen zo goed mogelijk te bereiken en te ondersteunen. Bijvoorbeeld voorlichting voor aanstaande ouders, een succesvol mamacafé en de interventie Nu niet Zwanger. In 2023 hebben we ook een meerjarenplan voor 2024 – 2026 opgesteld met een daarbij horende monitor Kansrijke Start. Samen met de andere regiogemeenten hebben we in 2025 de uitvoering van de bewezen effectieve interventie Stevig Ouderschap opgepakt.

Door Corona hebben veel leerlingen en studenten leervertraging opgelopen. Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) hielp om deze leervertraging in te lopen, maar liep in 2025 af. Gelukkig hebben we in Tiel met andere financieringsbronnen, waaronder de preventieve aanpak Jeugd en de subsidie Gelijke Kansen Alliantie (GKA), enkele interventies duurzaam kunnen voortzetten. Het gaat dan onder meer om de inzet van de wijkteams op

scholen, de uitbreiding van het jongerenwerk en over extra inzet in de kinderopvang.

Om onderwijsachterstanden weg te nemen en vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen hebben we in 2023 het Onderwijskansenbeleidsplan vastgesteld en werken we sinds eind 2025 samen met kinderopvang, onderwijs en andere maatschappelijke partners aan het opstellen van een Lokaal Educatieve Agenda.

Met als doel jongeren te activeren zijn er verschillende activiteiten gesubsidieerd. Een deel van deze activiteiten bevindt zich buiten waaronder de Jeugdvakantie-week, en de Koningsspelen. In de zomer van 2025 vond, net als de afgelopen jaren, Cultuur@Cruijfcourt plaats, waar kinderen

van 8 tot en met 15 jaar gratis culturele en sportieve workshops konden volgen.

Het aantal laaggeletterden in Tiel willen we terugdringen. Op basis van de klantreis van laaggeletterden is geanalyseerd hoe we de toeleiding, signalering en samenwerking rond de doelgroep van laaggeletterden kunnen verbeteren. Dit doen we o.a. door voorlichtingen en trainingen in samenspraak met ervaringsdeskundigen, onze Taalambassadeurs. Doorverwijzingen en het aantal deelnemers wordt geregistreerd en gemonitord. Ook zijn er activiteiten georganiseerd om inwoners indirect te motiveren en stimuleren om te werken aan taal. Tiel is gestart met de gemeentelijke gezinsaanpak, dit betekent dat er extra geïnvesteerd wordt in trajecten voor ouders en basisvaardigheden.

Daarnaast organiseerden we laagdrempelige bijeenkomsten en inloophmomenten waarbij inwoners oefenen met taal. Naast het formele onderwijs van het ROC Rivor voor volwassenen is er taalaanbod in de wijken. Dit is o.a. het leerpunt van het ROC of de Babbelton, een activiteit van Mozaïek waarbij geoefend wordt met taal en andere taalactiviteiten zoals taalmaatjestrjecten.

We vragen aan organisaties om heldere en duidelijke communicatie te gebruiken, taalniveau b1, plaatjes en de check van de taalambassadeurs. Goede voorbeelden zijn Kleurrijk Wonen en het Ziekenhuis Rivierenland, inventief en betrokkenen.

Al deze ontwikkelingen worden gedeeld in het Regionale Taalakkoord Riviereland. In 2025 is het Taalakkoord voor de duur van 4 jaar verlengd. Doel is kennisdeling, uitwisseling, versterken van het netwerk en input ophalen voor nieuwe activiteiten & beleid.

Een belangrijke ontwikkeling is de totstandkoming van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs met de noodzakelijke investeringen in schoolgebouwen voor de komende decennia. Ook de schoolbesturen heb zich hieraan gecommitteerd en in overleg met hen is het Uitvoeringsprogramma voor de projecten uit de eerste termijn van het Integraal Huisvestingsplan en de daarbij behorende haalbaarheidsonderzoeken opgesteld.

De voorkeursscenario's voor de nieuwbouw van Scholeneiland Drumpt, de Montessorischool, VSO De Sonnewijser en Passewaaij zijn vastgesteld. De verdere uitwerking van deze projecten is gestart.

In regionaal verband en met het bedrijfsleven zoeken we naar mogelijkheden om jongeren als zij van school afkomen een kans op een baan te bieden. Na de start van de Regionale Mobiliteitsteams (RMT) Rivierenland is in 2025 de arbeidsmarktinfrastructuur hervormd. Door de start van een Werkcentrum Rivierenland en een goede aansluiting op de Wet van school naar duurzaam werk, worden jongeren beter ondersteund bij de overgang van school naar werk

De gemeenten in de Regio Rivierenland hebben de Regiovisie Jeugdhulp Regio Rivierenland vastgesteld. Samen werken we nu aan een Uitvoeringsprogramma Jeugd 2026-2028. Hierin wordt aangesloten bij de Hervormingsagenda Jeugd en beschrijft hoe we ambities uit onze regionale visie de komende jaren gaan realiseren.

De Hervormingsagenda Jeugd bestaat uit verschillende maatregelen. Veel van deze maatregelen moeten nog verder worden uitgewerkt door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) of de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

4. Inwoners

Veiligheid

In Tiel moet iedereen veilig kunnen wonen, werken, leren en recreëren. Samen met een netwerk van scholen, sportclubs, zorginstellingen, politie en justitie willen wij ondermijning en zware criminaliteit bestrijden. Omdat voorkomen beter is dan genezen, zetten we naast een repressieve aanpak vooral in op preventie en vroegsignalering. We willen voorkomen dat jongeren het verkeerde pad op gaan. Het tegen- gaan van (drugs)criminaliteit en cybercrime maken onderdeel uit van onze aanpak.

Trots zijn we op de intensivering van de aanpak ondermijning, het steviger bestrijden van criminaliteit en overlast met een breder palet aan bestuurlijke maatregelen ter versterking van de strafrechtelijke aanpak. De afgelopen periode hebben we diverse panden

gesloten, lasten onder dwangsom aan drugsdealers en gebiedsverboden aan notoire overlastgevers opgelegd, bestuurlijke stopgesprekken gevoerd en meer BIBOB-onderzoeken uitgevoerd en de interne kennis en expertise hiervoor vergroot.

We hebben extra integrale controles uitgevoerd op onze bedrijventerreinen (Project Veilig Buitengebied en Theseus) en illegale en onveilige bewoning en uitbuiting van kwetsbare inwoners aangepakt (avondcontroles en Project Ariadne gericht op recreatieterreinen). De samenwerking met ketenpartners, inwoners en ondernemers op het vlak van veiligheid specifiek in het buitengebied is bekroond met een certificering van het 'Veilig Buitengebied'. We hebben onder de naam 'Interventieteam De Waarden' de samenwerking met de 7 gemeenten in onze regio voor de bestuurlijke aanpak van criminaliteit verstevigd en hebben we hiervoor gezamenlijk beleidsuitvoeringsregels uitgewerkt. Daarnaast werken we onder het Gelders Akkoord met alle gemeenten in Gelderland samen om als overheid weerbaar te zijn tegen criminele invloeden.

Onze informatiepositie is de afgelopen jaren versterkt door via social media, persberichten en gesprekken met de pers meer te communiceren over het aanpakken van overlast, openbare orde en veiligheidsdossiers.

We hebben ons als gemeente bij Meld Misdaad Anoniem aangesloten en roepen inwoners en ondernemers op om verantwoordelijkheid te nemen door actief overlast en signalen van criminaliteit te melden. Hiermee is de regierol van de gemeente bij geëscaleerde overlast, criminaliteit en andere onveilige situaties versterkt. Zoals bij woonoverlast, jeugdoverlast en signalen van mensenhandel, witwassen en drugscriminaliteit. Ook de inzet van nieuwe wijkregisseurs, de aanpak van veiligheidsproblematiek als onderdeel van de wijkplannen en de samenwerking in de wijken met een groeiend aantal (nu 44) buurtpreventiegroepen dragen hieraan bij.

We hebben diverse campagnes zoals de dag van de Cybercriminaliteit, de Hackshield-campagne, donkere dagen offensief, actiedagen als 'Echt niet vandaag', 'samen voor een veilige buurt', de activiteiten in de Week van de Veiligheid en geven met ketenpartners voorlichting aan inwoners en ondernemers. Hiermee vergroten we de weerbaarheid tegen (ondermijnende) criminaliteit in onze gemeente en vragen we continu aandacht voor het thema cybercrime en digitale weerbaarheid van jongeren.

Eind 2023 stond de ondermijningscontainer in Tiel: een container die is omgebouwd tot een drugslab waar synthetische drugs worden geproduceerd. Hier kon iedereen zich laten voorlichten over hoe je cocaïnehandel, hennepsteelt en synthetische drugs herkent en wat de gevaren van ondermijning zijn. Verder wordt in de regio de ondermijningsbus ingezet om inwoners en ondernemers te leren hoe ze signalen van criminaliteit, zoals drugslabs en hennepkwekerijen kunnen herkennen.

Ook was in 2023 het centrum van Tiel de locatie van een regionale tweedaagse bijeenkomst over ondermijning voor partners, inwoners en ondernemers. Daarnaast hebben we sessies gehouden voor onze ambtenaren en raadsleden over de verschijningsvormen en risico's van ondermijning en het belang van het melden van signalen.

We voeren steeds strakker de regie op de samenwerking en informatielijn met onze ketenpartners. Zowel op casusniveau als ook bij de prioritering van capaciteit in de lokale driehoek met politie en Openbaar Ministerie op basis van

ons lokale veiligheidsplan. Om dit alles te doen hebben we onze capaciteit met betrekking tot regievoering en toezicht en handhaving structureel uitgebreid. Ook heeft de raad besloten om de boa's terug te halen naar de gemeentelijke organisatie. De implementatie is in volle gang en richt zich op een overgang per medio 2026.

Het cameratoezicht in Tiel hebben we geëvalueerd en onze openbare orde- en veiligheidscamera's zijn vernieuwd. We hebben (tijdelijk) cameratoezicht ingezet bij hotspots met overlast en openbare orde problematiek. Ook hebben we een gerichte aanpak ingezet op de stijgende overlast in de binnenstad van Tiel en is de inzet, zowel preventief als repressief, op een veilig verloop van de jaarwisseling en evenementen als Appelpop en Fruitcorso nog steeds fors.

Om alle signalen, informatie van ketenpartners en inzet van maatregelen en samenwerking op casuïstiek beter en volgens wettelijke vereisten te organiseren hebben we een veiligheidsdossiersysteem geïmplementeerd en werken we met een dashboard om informatie beter te benutten om ondermijning aan te pakken. Daarnaast zijn we als onderdeel van de

leefbaarheids- en wijkmonitor gestart met het meten van veiligheidsgevoelens bij inwoners en het gebruiken van alle informatie voor gerichtere inzet en sturing.

Het contact met het ministerie van Justitie en Veiligheid en de ketenpartners is versterkt. We hebben vanaf landelijke subsidiegelden ontvangen voor de inzet op preventie van jonge aanwas in criminaliteit. Met de laatste incidentele subsidie kunnen we de jeugdaanpak onder het programma 'Aanstormend Talent' nog eens 2 jaar voortzetten. Dit programma zich vooral richt op het versterken van de (persoonsgerichte) aanpak van jongeren met één been in de criminaliteit, de inzet van specialistisch- en online jongerenwerk gericht op vroegsignalering en preventie van afglijden van jongeren in de criminaliteit, het verbeteren en uitbreiden van de samenwerking met partners in het Jeugd Preventie Team en met scholen onder 'Veilig in en om Scholen'. Daarnaast hebben we de sportactiviteiten door Obyhelpt naar meerdere wijken uitgerold. Voor het Talenthouse hebben we in het voormalige ABN AMRO-pand een nieuw onderkomen gevonden.

We hebben ingezet op verschillende Zorg- en Veiligheidsthema's met de versterking van samenwerkingsafspraken met onze partners als woningbouwverenigingen. We hebben uitvoeringsplannen opgesteld en preventieprojecten uitgevoerd gericht op het versterken van weerbaarheid van kwetsbare inwoners door creëren van bewustwording en versterken van ondersteuning. We hebben bijvoorbeeld een lokale uitvoeringsagenda vastgesteld om

huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan. Ook richten we ons, samen met partners in de regio, op de aanpak van zorgfraude. Daarnaast hebben we onze inzet op vlak van GGZ, zorg, wonen en veiligheid versterkt voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Om daarmee o.a. escalerende veiligheid- en overlast van verwarde en/of dakloze inwoners te voorkomen of terug te dringen.

Voor de aanpak van polarisatie, radicalisering en (anti-institutioneel) extremisme in onze gemeente hebben we subsidiegelden ontvangen, waarmee we onze collega's die veel contact hebben met inwoners getraind hebben om vroegsignalering te versterken. Vanaf 2026 investeren deze gelden in extra capaciteit om de netwerksamenwerking met inwoners en ondernemers te verstevigen. We hebben een 0-meting uitgevoerd om beeld te krijgen bij wat er op dit thema speelt in onze gemeente en hoe veiligheidsproblemen te voorkomen of te de-escaleren.

Om dit alles te kunnen doen hebben we onze capaciteit met betrekking tot toezicht en handhaving structureel uitgebreid en heeft de raad besloten om de

boa's terug te halen naar de gemeentelijke organisatie. Met de implementatie hiervan zijn we inmiddels gestart.

Bestuurscultuur, bewonersparticipatie en regionale samenwerking

We willen een open bestuurscultuur, waarbij iedereen kan bijdragen aan de best passende oplossing voor een probleem. Wij zijn ervan overtuigd dat we door open en constructief met elkaar samen te werken ook de lastigste uitdagingen aankunnen.

Onze gemeenteraad kent gekozen volksvertegenwoordigers. Zij hebben de plicht om in het belang van onze gemeente ook de moeilijke besluiten te nemen, zelfs wanneer die voor sommige mensen nadelig uitpakken. We zien helaas een verharding in onze samenleving. Binnen de (social) media doen vooral tegenstanders hun zegje. Laten we duidelijk zijn: elk mens heeft het recht zijn mening te uiten, maar ook de plicht om na te denken over wat hij zegt. Intimidatie en bedreiging van volksvertegenwoordigers en medewerkers van de gemeentelijke organisatie accepteren wij nooit. Het politieke debat en de bestuurlijke afweging moet plaatsvinden in de raadzaal. Nadát er een proces van informatie, samenspraak of participatie heeft plaatsgevonden. Daarom zetten we

in op diverse vormen van burgerparticipatie.

De wijk is hét schaalniveau waar inwoners zich mee identificeren. In de eigen wijk doen ze boodschappen, brengen ze hun kind naar school, storen ze zich aan zwerfafval, maken ze een lunchwandeling tijdens het thuiswerken, voelen ze zich (on)veilig en bezoeken ze gezellige activiteiten. In 'de wijk' komen opgaven, kansen en zorgen samen.

Daar hoort wijkgericht werken bij. Integraal en sámen met inwoners en andere partners, werken we aan wat er in een wijk toe doet: fijn wonen, werken en ontspannen. In Tiel hebben we daar – bijvoorbeeld met het Wijkplan Tiel West – de eerste stappen in gezet. Het blijkt een kansrijke aanpak, die we graag verder ontwikkelen. Onze wijkregisseurs, die inmiddels stevige netwerken in de wijken hebben opgebouwd, hebben een aanjagende rol hierin.

onze inwoners en andere partners hebben de wijkregisseurs wijkplannen opgesteld. In de wijken en dorpen komen namelijk opgaven, kansen en zorgen samen. Samen werken we aan wat er in een wijk en dorp toe doet; fijn wonen, werken en ontspannen.

Inmiddels is het inwonerspanel actief en worden participatiebijeenkomsten zoveel mogelijk in de wijken en dorpen georganiseerd, dicht bij de inwoners. De leefbaarheidsmonitor gebruiken we om inwoners actief te betrekken en input te leveren voor beleidsontwikkeling en projecten.

We organiseren voor iedere wijk een “Kijk in de Wijk”. Dit is een initiatief waarbij raadsleden, wijkwethouders en wijkregisseurs de wijken in gaan om met bewoners en organisaties te spreken over veiligheid, leefomgeving en plannen. Inmiddels hebben deze bijeenkomsten plaatsgevonden in Tiel-West, Passewaaij, Tiel-Noord en Wadenhoijen.

Als centrumgemeente in de regio zijn we actief in de regio en zetten we ons in op samenwerkingen tussen gemeente en de Rijksoverheid. We hebben als gemeente, al dan niet samen met de Regio Rivierland diverse werkbezoeken georganiseerd

De integriteit van het openbaar bestuur vraagt doorlopend om aandacht. Daarom hebben we hiervoor een plan opgesteld. Ook heeft Tiel een nieuwe gedragscode voor de ambtelijke organisatie, het college en de Raad opgesteld. En in 2024 zijn we gestart met een nieuwe aanpak van de ambtseed: deze heeft een beduidend gewichtiger positie gekregen

Voor iedere wijk zijn wijkregisseurs en wijkwethouders aangewezen. Samen met

voor Statenleden, Tweede Kamerleden en vertegenwoordigers van ministeries.

De afgelopen vier jaar hebben we ook alle colleges van de buurgemeenten bezocht of in Tiel ontvangen. Ook mochten we het college van Nijmegen ontvangen in Tiel en naast het ambtsbezoek van de Commissaris van de Koning zijn ook de leden van Gedeputeerde Staten op bezoek geweest.

Daarnaast hebben we in 2023 in Tiel de jaarlijkse ontmoeting van de Gelderse secretarissen georganiseerd en waren we in het najaar van 2024 gastheer voor de bijeenkomst van de M50 en voor de Gelderse Bestuurdersdag.

Met de gemeenten uit de regio bouwen we aan een stevig samenspel. Tijdens de provinciale formatie hebben we samen met buurgemeenten via lobbybrieven de uitdagingen van de gemeente Tiel bij de provincie Gelderland geagendeerd. Zo hebben we onder andere de instandhouding van het veerpont Wamel-Tiel en de verkeersverbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal onder de aandacht gebracht.

Samen met Doetinchem, Harderwijk en Zutphen (RS4) Harderwijk en Zutphen) hebben we verder de provincie opgeroepen om samen te werken aan de gemeenschappelijke uitdagingen voor middelgrote centrumgemeenten in Gelderland.

We nemen actief deel aan bijeenkomsten van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) op landelijk en provinciaal niveau en zijn vertegenwoordigd in de algemene en dagelijkse besturen van de Gemeenschappelijke regelingen. We werken samen in de RS4 gemeenten (Doetinchem, Harderwijk, Tiel en Zutphen) en zijn lid geworden van de M50 (het platform voor middelgrote gemeenten).

Ook lokaal zijn we actief en bezoeken we regelmatig bedrijven in Tiel.

Trots zijn we op de drukbezochte edities van het Koningsdagontbijt voor alle gedecoreerden in Tiel. En ook de nieuwjaarsbijeenkomsten kunnen rekenen op belangstelling. Twee nieuwe tradities zijn geboren.

5. Bedrijfsvoering en financiën

Robuust financieel beleid

Financieel staan we er goed voor. Het vorige stadsbestuur heeft de basis op orde weten te brengen. Dat willen we zo houden.

De afgelopen jaren had Tiel grote uitdagingen en een beperkt huishoudboekje. Het heeft ons veel kruim gekost om impopulaire maatregelen te nemen en waar nodig de hand op de knip te houden. Sinds kort schrijven we weer zwarte cijfers en we ontvingen een positieve verklaring van onze accountants.

Met sober en doelmatig beleid is er een positieve trend in gang gezet. In deze raadsperiode zetten wij deze lijn door. Nog steeds betekent dat zorgvuldige keuzes maken, prioriteiten stellen, soms ook 'nee' durven en moeten zeggen en dan samen kijken naar wat er wél mogelijk is. Soms zullen we bij prioriteitstelling oud beleid inruilen voor nieuwe ideeën. We blijven scherp aan de wind varen als het om geld draait.

Financieel staat Tiel er goed voor. Het verwachte ravijnjaar is deels verschoven van 2026 naar 2028. De begroting is

sluitend voor de jaren 2026, 2027 en 2029. Hiermee hebben we een fundament gelegd voor de volgende raadsperiode. Een onmisbaar onderdeel van dit fundament is de inrichting van het Tielse Toekomstfonds. Dit fonds maakt de schaa sprong naar 50.000 inwoners mogelijk. Het fonds legt de financiële basis om te kunnen investeren. Hiermee zijn de leefbaarheid, de kwaliteit van ons voorzieningenniveau en infrastructuur verzekerd.

Een robuust en gezond financieel huishoudboekje vraagt om modern financieel beleid. Daarom hebben we het financieel beleid en de daarmee samenhangende financiële verordeningen geactualiseerd en gemoderniseerd.

Om onze ambities te realiseren proberen we zo veel mogelijk externe middelen binnen te halen. Hiervoor hebben we een subsidieadviseur in dienst, die zich bezig

houdt met het werven van subsidies en sponsorbijdragen. Tot nu toe hebben we ruim € 16,5 miljoen aan externe middelen binnengehaald.

Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen de dienstverlening aan onze inwoners verbeteren. Ook werken we aan een optimale besluitvorming binnen ons bestuur en verbeteren we de bedrijfsvoering van onze organisatie. Alleen met een kwalitatief en kwantitatief goede ambtelijke organisatie kunnen we onze ambities en speerpunten realiseren. Onze organisatie heeft in tijden van financiële schaarste geprobeerd maximaal rendement te behalen voor onze stad. Met het uitbreken van de coronapandemie kwam daar een extra uitdaging bij. Wij zijn trots op de veerkracht die onze organisatie heeft laten zien. Het plan Veerkrachtig Tiel en de organisatieontwikkeling die daarbij hoort heeft onze onvoorwaardelijke steun.

In de huidige arbeidsmarkt moeten we moeite doen om goede mensen te behouden. We willen een moderne en aantrekkelijke werkgever zijn, ook om nieuw talent aan ons te binden. Onze medewerkers leveren stuk voor stuk een unieke bijdrage aan de ontwikkeling van onze stad – en wij bieden ze daarnaast de kans om te werken aan hun persoonlijke ontwikkeling.

We hebben een Visie op Excellente Dienstverlening ontwikkeld. Hierin beschrijven we hoe we onze dienstverlening meer betrouwbaar, betrokken en dichtbij inwoners willen organiseren. De visie is tot stand gekomen met input van inwoners en partnerorganisaties. Ruim 700 inwoners vulden een vragenlijst in. De resultaten van dit onderzoek vormen de basis voor onze visie. Vervolgens hebben we een uitvoeringsprogramma voor 2025-2026 opgesteld. Via dit uitvoeringsprogramma hebben we onder andere een inwonerspanel gelanceerd, onze servicenormen geactualiseerd en het wijkgericht werken een nieuwe impuls gegeven. Ook halen we continu inwonersfeedback op voor specifieke diensten. Zo waarderen inwoners de dienstverlening aan onze balies met een 8,9 gemiddeld.

Ondanks de gespannen arbeidsmarkt slagen we er in om een flink aantal nieuwe medewerkers aan te trekken voor verschillende functies binnen onze organisatie. Naast medewerkers met werkervaring richten we onze werving ook op

jonge mensen met een juiste vooropleiding die snel hun weg vinden binnen de verschillende werkdisciplines.

Hiervoor hebben we een actieve arbeidsmarktcampagne ontwikkeld, namen we deel aan een regionaal trainee- en stageprogramma en bieden we de mogelijkheid tot een laagdrempelig kennismakingsgesprek.

Ook organiseerden we samen met Werken in Gelderland in maart 2024 en 2025 een speeddate event. Mensen konden op een laagdrempelige manier kennis komen maken met de gemeente Tiel en ervaren hoe het werken bij onze gemeente eruitziet. Met een goede opkomst en collega's die enthousiast over hun werk vertelden was dit event een groot succes.

Investeren in de eigen organisatie doen we ook. Tiel is gestart met het Mentorprogramma Mentorconnector. Negen jonge ambtenaren van Tiel hebben een ervaren mentor van een andere overheidsorganisatie gekregen. Ook leden van het directie- en managementteam zijn mentor geworden van jonge ambtenaren van andere gemeenten. Dit programma is één van de landelijke projecten die kon rekenen op de financiële steun van de VNG.

Trots zijn we op de Leergang "De toekomst van Tiel". Deze leergang hebben we als gemeente ontwikkeld en in 2023 en 2025 aangeboden aan telkens 15-20 collega's. Met gastdocenten van universiteiten en experts uit de praktijk hebben medewerkers kennis gemaakt met actuele gemeentelijke vraagstukken binnen het fysieke en sociale domein. De kracht van

deze leergang is dat we medewerkers van heel verschillende disciplines samenbrengen.

Naast de ontwikkeling van de Tiel University (een Learning Management Systeem) hebben we in 2025 ook een eenduidige visie op leren en ontwikkelen binnen de gemeente Tiel ontwikkeld. We geven ruim baan aan de ontwikkeling van de medewerkers van Tiel op organisatorisch-, team- en individueel niveau, voor nu en in de toekomst.

De ontwikkeling van medewerkers wordt verder ondersteund door een nieuw vitaliteitsbeleid. Een gezonde en inzetbare ambtelijke organisatie is cruciaal om de uitdagingen van de toekomst aan te kunnen.

Om de besluitvorming te verbeteren, kregen in het voorjaar van 2024 de veel-schrijvers van college- en raadsvoorstellen een training “helder en strategisch schrijven”. Dit krijgt in 2026 een vervolg.

Blij zijn we met de waardering van de gemeenteraad voor de ambtelijke orga-

nisatie. Met het geld dat wij hiervoor van de raad hebben ontvangen is in juni 2025 voor de 4e keer een Bindingsdag voor de gehele ambtelijke organisatie georganiseerd en trekken we er ook in 2026 en 2027 op uit.

Om de bedrijfsvoering te verbeteren heeft de gemeenteraad in 2025 besloten om de bedrijfsvoeringstaken vanuit de Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe terug te halen naar Tiel. Momenteel wordt gewerkt aan de implementatie hiervan.

Daarnaast hebben we in 2025 ons organisatieplan Veerkrachtig Tiel geëvalueerd en hernieuwd. Hiermee is ook de ambtelijke organisatie klaar voor de toekomst van Tiel!

Notities

Gemeente Tiel
Achterweg 2
4001 MV Tiel

Postbus 6325
4000 HH Tiel

(0344) 637 111
gemeente@tiel.nl

www.tiel.nl

Vormgeving:
Gaertner grafisch werk | Tiel

© Copyright 2026, Gemeente Tiel.
Alle rechten voorbehouden.

Februari 2026